

Huvudman

Köpings kommun
utbildning@koping.se

Beslut

Datum 2024-12-13

Dnr SI 2024:8441

Sida 1 (4)

Ärendet

Tematisk tillsyn av skolans val i årskurs 7–9 vid grundskolan Karlbergsskolan i Köpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Köpings kommun att **senast den 28 februari 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister beslut om användning av skolans val. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Köpings kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Köpings kommun ska vidta följande åtgärder

Skolans val

1. Se till att den lokala timplanen beslutas av huvudmannen efter förslag från rektorn. Huvudmannen ska besluta om en ny lokal timplan som överensstämmer med bestämmelserna i skollagen och skolförordningen. Den lokala timplanen ska ges in i samband med huvudmannens redovisning (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 3–4 §§ skolförordningen, bilaga 1 skolförordningen samt 26 kap. 7–8 § skollagen).
2. Se till att rektorn fattar beslut om hur utrymmet för skolans val ska användas för läsåret 2024/25. En skriftlig redogörelse för vilka/vilket ämne som rektorn beslutat att utrymmet ska användas till ska ges in i samband med huvudmannens redovisning (10 kap. 4 § skollagen, 9 kap. 9 § skolförordningen (2011:185) och 26 kap. 7–8 §§ skollagen).

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.umea@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 3177, 903 04 Umeå. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2024:8441) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen genomför under höstterminen 2024 en tematisk tillsyn för att kontrollera om verksamheten vid de skolor som ingår i tillsynen uppfyller författningarnas krav avseende fördelning av undervisningstid inom skolans val. Karlbergsskolan i Köpings kommun ingår i den tematiska tillsynen.

Tillsynen har genomförts genom oanmält besök på skolenheten den 7 november 2024. Som en del av tillsynen har även en intervju med rektorn genomförts och dokumentation har granskats, bl.a. elevscheman. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Föreläggande

Skolans val

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med rektor framgår att rektorn har suttit tillsammans med rektorer från kommunens andra högstadieskolor och kommit fram till en gemensam timplan som alla utgår ifrån. Rektorn anpassar sedan timplanen efter skolans förutsättningar efter diskussioner med skolans arbetslag. Enligt Köpings kommuns delegationsordning för utbildningsnämnden är det skolchef grundskola eller förvaltningschef som fattar beslut om timplan. Rektorn uppger att skolans val är väldigt flexibelt på Karlbergsskolan och det är upp till arbetslagen att använda det till det som de anser att eleverna har behov av. Exempelvis har årskurs 7 använt det till att arbeta med studieteknik, vilket rektorn uppger ingår i alla ämnen.

Av ingiven lokal timplan för läsåret 2024/25 framgår att rektorn reducerat undervisningstid i hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik med sammanlagt 78 timmar. Av samma timplan framgår att skolans val uppgår till 97,9 timmar.

Skolinspektionen har utöver timplanen också tagit del av scheman för klasserna 7D, 8B samt 9D för läsåret 2024/25. Av betydelse för beslutet framgår i huvudsak följande:

Eleverna har under läsåret 2024/25 reducerad undervisningstid i ämnena bild, hem- och konsumentkunskap, idrott och hälsa, samhällsorienterande ämnen, slöjd samt teknik jämfört med den lagstadgade garanterade undervisningstiden för ämnena i högstadiet. Inget av ämnena har reducerats med mer än 20 procent. Sammanlagt har ämnena reducerats med 72 timmar. Undervisningstiden för skolans val, märkt på schemat med KI-tid, motsvarar mer än den sammanlagda reducerade tiden för ovan nämnda ämnen.

Utöver dessa timmar har totalt 168 timmar schemalagts för elever som läser musikprofil. Enligt intervju med rektor är dessa timmar utöver timplanen, dessa timmar framgår inte av den ingivna timplanen.

Rättslig reglering

Utöver de ämnen som räknas upp i 10 kap. 4 § skollagen ska det finnas skolans val. Skolans val får omfatta ett lokalt tillval, om Statens skolverk har godkänt en plan för undervisningen (10 kap. 4 § skollagen)

För läsåret eller för kortare tid ska det finnas ett schema för undervisningen (3 kap. 6 § skolförordningen (SFS 2011:185))

Av timplanen för grundskolan framgår hur den garanterade undervisningstiden i ämnena ska fördelas på högstadiet. Huvudmannen ska efter förslag av rektorn besluta om fördelning av undervisningstiden mellan årskurserna. (9 kap. 3–4 §§ och bilaga 1 till skolförordningen).

I timplanen anges ett antal timmar som får användas för skolans val. Utrymmet för skolans val ska användas för undervisning i ett eller flera ämnen. Inom skolans val får ett språk som eleven inte tidigare har fått undervisning i (nybörjarspråk) erbjudas. Rektor beslutar om hur utrymmet för skolans val ska användas. Rektor får inte uppdra åt någon annan att fatta sådana beslut (9 kap. 9 § skolförordningen).

Av bilagan framgår bland annat att vid skolans val får antalet timmar i timplanen per stadium för ett ämne eller en ämnesgrupp minskas med högst 20 procent. Antalet timmar för svenska eller svenska som andraspråk, engelska, språkval och matematik får dock inte minskas. (Bilaga 1, Timplan för grundskolan, till skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Inledningsvis kan Skolinspektionen konstatera att utredningen visar att Köpings kommuns verksamhet vid Karlbergsskolan uppfyller

författningarnas krav på så sätt att inget ämne har reducerats med mer än tjugo procent till förmån för de ämnen som ingår i skolans val.

Genom de uppgifter som lämnats av rektorn tillsammans med inhämtad delegationsordning har det emellertid framkommit att rektorn inte har haft mandat att besluta om fördelningen av undervisningstid mellan årskurserna, vilket är en brist. Rektorn har även berättat att undervisningstiden inom ramen för skolans val och hur det ska fördelas delegerats till arbetslagen. Det framgår av lag att beslutet enbart kan fattas av skolans rektor. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att det även här föreligger en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Köpings kommuns verksamhet vid Karlbergsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller delegation av beslut om användning av skolans val. Det finns därför skäl att förelägga Köpings kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Beslutet har fattats av utredaren Fredrik Asplén.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Mattias Ryd medverkat.